

Thật không ngờ chuyến công tác ở Mã lai lại là cơ hội cho tôi về thăm quê hương sau gần 30 năm xa cách. Nhớ ng cô em gái tôi đã lập gia đình, con cái đã lớn, có đứa đã tốt nghiệp đại học. Lúc tôi ra đi nhớ ng đứa em vẫn còn nhỏ nay cũng đã trở thành thi u phụ với hai đứa con. Cậu em trai tôi may mắn cũng đi được c

đều cô về thăm đang, quán xuyến mọi việc trong nhà để chúng yên tâm kiếm tiền nuôi gia đình.

Chuyến bay từ Mã lai đến Hàn Quốc qua ngäng Sài Gòn để lại trong tôi nhiều ấn tượng, vui buồn lẫn lộn. Hành khách trên chuyến bay 756B khởi hành lúc 2:20PM từ Kuala Lumpur đến Sài Gòn gần một tiếng đồng hồ sau đó gặp khoảng 150 hành khách. Họ là những doanh nhân quốc tế, công nhân lao động trở về VN, những phụ nữ Mã đi du lịch...v.v. Lúc lồng trong số những hành khách nói tiếng Việt là tôi, một công dân Mỹ gốc Việt, rất mong được nhìn lại quê hương để tìm thấy những kỷ niệm may ra còn rải rác trong ký ức, được hỏi ng những đứa em nay đã già cả rồi, những đứa cháu đang lớn khôn mà tôi chưa bao giờ gặp mặt.

Cô tiếp viên hãng Hàng không Việt nam đứng tại cửa chào đón hành khách ngay tại cửa phi cơ. Cô mặc chiếc áo dài màu huyết dụ, quần trắng, tóc búi cao. Nhìn thoáng trên ve áo có huy hiệu Air Vietnam. Mặc dù tà áo dài uốn lượn trên không trung nằm trong tâm tưởng tôi mang màu xanh da trời ich không phải màu đất thắm như mây trời; mặc dù tôi cũng thấy như chiếc áo dài Việt thì như không hiệu sao buổi trưa hôm đó, nhìn lại chiếc áo dài đất nung của Mã sau bao nhiêu năm xa quê lòng tôi bỗng bùi hùi khôn xiết. Có lẽ vì hình ảnh một quê hương vui vẻ, đây là lần đầu tiên thấy một người trong nước nói chuyện nên không tránh khỏi xúc động. Hôm gặp tôi thoáng nghĩ đến những đứa em đang trông ngóng tôi phi trường Tân-sơn-nhất mà không hình dung được những khuôn mặt chúng thay đổi như thế nào. Liệu tôi có nhận ra chúng hay không? Hôm chúng có nhận ra tôi hay anh chị sau tận gần năm xa cách? Thú thật tôi không nhớ nghĩa được cảm xúc của tôi khi bước lên chuyến bay của hãng Hàng không Việt nam 756B đầu tiên về quê hương vào buổi trưa hôm đó. Nó khá lạ lẫm. Đó là một chuyến lữ hành tuy vui vẻ nhưng cảm xúc và tình cảm vui vẻ hạnh phúc, trông chờ, háo hức, và nôn nao của một người sau hơn một tuần chờ đợi chờ đợi chờ đợi hình ảnh S.

Chuyến bay nào cũng thế, cũng bắt đầu bằng sự hồi hộp đến an toàn của tiếp viên hàng không. Cái lạ là sau một hồi hồi hộp đến bình tĩnh Việt thì có lẽ dĩ nhiên bằng Anh ngữ do một giọng đàn ông mà tôi biết chắc là người ngoại quốc. Số dĩ tôi biết chắc vì cũng âm giọng này tôi đã nghe trên những chuyến bay trong nước của M, và các hãng hàng không khác. Thôi thì tạm chấp nhận vậy, các cái của VN với hơn 80 triệu người không ai nói được tiếng Anh hoàn hảo nên phải mất một giờ của M thật sự để nói cho hành khách ngoại quốc hiểu. Giọng của cô tiếp viên đúng là giọng Bắc, một giọng mang âm hưởng của đất đai, sự bện của vùng đất chuyên vùng lên làm cách mạng. Tôi không may mắn với cái giọng nói đầy âm sắc này. Có thể vì đã sống 5 năm sau ngày một nước vui vẻ biết bao những đau và tủi nhục nên trong tôi vẫn còn một chút thành kiến. Tôi thành thật xin lỗi khi nói lên những ý nghĩ mang quá nhiều thiên kiến những tôi xin nói để bạn đọc hiểu những cảm nghĩ của tôi trên chuyến bay đầu tiên này.

Trong chuyến bay có phần chiều dài thức ăn, có lúc chấp nhận những tin tức về thời tiết, ngày, giờ... v.v. để hành khách rõ. Cô nói cả hai phần Việt và Anh. Cái giọng Việt thì không nói làm gì những phần Anh ngữ thì nghe buồn quá. Cái giọng nói tiếng Anh của cô nghe đến chán vì mang quá nhiều âm hưởng của người Việt. Cái giọng nói tiếng Anh của tôi cũng chẳng hay hơn ai những đây là Vietnam Airlines, cô đi đi đến đến cho một quốc gia nên giọng của cô chắc chắn phải hay hơn giọng của tôi chứ. Những ngày trước, khi đáp chuyến bay quốc tế, giọng tiếng Anh và tiếng Pháp của cô tiếp viên thì đó nghe như đổ, nghe như người nước Việt nam thuê được một cô gái ngoại quốc nào đó. Nghe xong mà lòng tự hào riêng người Việt mình nói tiếng ngoại quốc cũng chẳng kém ai. Thế cảm một nước hơn 80 triệu dân lại không kiếm được người có giọng phát âm thật chuẩn hay sao?

Tôi l i bu n vì cách phát âm sai l c c a cô, tôi n n vì ph n v n ph m căn b n c a cô cũng tr t. Tôi nh đ c m t ch “approach” trong câu, “We’re approaching TSN airport...” cô phát âm không đúng làm tôi ph i ng m nghĩ mãi m i đoán đ c. Cu i câu cô nói, “Thank you your attention” thay vì “Thank you for your attention”. Tôi c t ng tôi nghe không rõ vì có th cô nói ch “for” nh quá ch ng, nh ng tôi l ng tai mãi cũng ch ng nghe th y. Ho c tại c a tôi ù vì áp su t cao, ho c ti ng Anh c a cô không đ n n i đ n ch n. Tôi tin ch c thánh giác c a tôi v n còn t t. N u th thì ch ng trình gi ng d y Anh v n c a c n c th nào?

Đ n ph n chiêu đ i th c ăn thì th t h i ôi. Khoang c a tôi đ c m t cô mi n B c ph c v (cũng mi n B c, b ng i mi n Nam không đ c l ch thi p duyên dáng hay sao?).

Thân hình cô nh nh n, th t v a v n v i chi c áo dài màu huy t đ . N c da cô tr ng h ng. Khuôn m t cân đ i, hai gò má cô vun cao t ng x ng v i cánh mũi thuận đ u đ n, đôi m t trong su t nh ng đ ng đ ng m t n i bu n nào đó. Khuôn m t cô ch có m t khuy t đ i m nh , đó là mi ng cô h i hô. Nói là hô nh ng không đ n n i hô nh cái m m ông th t ng năm x a đ u; trái l i cái mi ng hô (kim) c a cô có th làm tăng thêm nét duyên dáng n u khuôn m t cô t i lên m t chút. Cô hà ti n l i nói, ho c gi cô không bi t ti ng Anh nên tôi ch ng nghe cô nói đ c m t câu. Mãi đ n g n cu i chuy n bay cô m i m l i nói đ c m t ch , “Tea?” nghe c c l c nh mu n đ u i khách. V i khuôn m t đ m đ m, vô h n, ánh m t đ ng đ ng không chút thi n c m tôi có c m t ng nh ch ng cô m i ch t hôm qua n u cô đã l p gia đình. N u cô còn đ c thân thì ch c b m cô cũng v a m i m n ph n. Trong su t chuy n bay cô ch a h n n c i, ngay đ n c vén đôi môi c a cô lên m t tí cũng ch ng th y. Ch c n nh ch môi m t tí thôi, tôi tin ch c khuôn m t cô s sáng h n. V i khuôn m t t i t n nh th , ch c ch n hành khách trên chuy n bay, trong đó có tôi, cũng vui lây quên m t và ai cũng bi t n cô. Có nh ng ng i ch ng c n c i nh ng đôi m t reo vui; b i th m i có câu “con m t có đ u i”, ho c “con m t bi t c i”. Đ ng này, đôi m t c a cô cũng u ám nh khuôn m t c a cô v y. Chúng th th n, l nh l ung, vô c m nh mang m t m i ác c m v i hành khách. Còn anh ti p viên tr có mái tóc th i th ng tua t a nh h m ch ng cũng ch ng khá h n. Khuôn m t anh cũng đ m đ m, l nh nh ti n. Vào cu i chuy n bay, khi máy bay s a so n đáp, anh đi ki m soát m t vòng và nh c nh hành khách b chân xu ng, kéo gh h t v phía tr c, cài dây an toàn... Đi ngang ch tôi ng i, anh h t đ u nói ti ng Vi t nh ra l nh, “Đ a gh h t lên tr c”. Tu i c a anh tôi nghĩ còn thua tu i c a nh ng đ a cháu tôi, th mà anh l i ăn nói tr ch th ng còn h n b tôi. Ch ng thà anh nói v i tôi b ng ti ng Anh nghe cũng b t ph n tr ch th ng đi, đ ng này anh l i nói v i tôi b ng ti ng Vi t nên nghe không ng i đ c. Nó n ng mùi c a nh ng k th t h c, và mang u kh i c a nh ng k tr ng gi h c đòi làm sang. Tôi nghĩ ch c nh ng anh/cô ti p viên này đã đ c h c t p rõ ràng v cách c x đ i v i hành khách. L nh c a c p trên.

Tôi ch t nh đ n l n phóng viên BBC ph ng v n ông Nguy n xuân Hi n, nguyên T ng Giám đ c Công ty Hàng không Vi t nam năm 2004. Ông m t bình tnh và n i nóng khi anh phóng viên h i có s c nh tranh v i nh ng công ty hàng không n c ngoài không? Ông tr l i là ch ng có gì ph i s c nh tranh và chê anh phóng viên không rành ti ng Vi t.

Năm ấy, tôi buồn cười vì thái độ trịch thượng ngạo mạn cách ngu xuẩn của ông. Tôi chê ông vì ông đi đi n cho mặt nước Việt nam, làm đ n ch c v đó nh ng l i không có đ b n lãnh đ đ i phó v i m t tay phóng viên. Cho dù tôi không đ ng chính kiến v i ông, nh ng n u ng i Việt làm đ c m t cái gì v vang cho dân t c, cho dù ng i y trong n c, tôi v n xin ông cho phép tôi đ c hãnh di n nh n là ng i Việt nam. Năm 1985, khi nghe ông th t ng Đ ng tr l i ông phóng viên Ted Kopper c a đài NBC v cu c chi n ch ng M c u n c, tôi đã ph i x u h không dám nh n là ng i Việt khi đ ng nghi p s làm g ng h i. Sau 23 năm, tôi v n t ch i tôi là ng i Việt khi c p v ch ng ng i Đ i hàn trên chuy n bay ng i bên tôi h i chuy n. Tôi ch b uông th ng, “I’m Chinese and just drop by VN for a small vacation on my busisness trip.”, th th i!

Cho đ n cu i năm v a r i, ông Ph m ng c Minh thay th ông Hi n trong ch c v T ng Giám đ c Công ty Hàng không Việt nam, nh ng xem ra ch t l i c a l i c x và cách ăn nói c a nh ng ti p viên hàng không v n không thay đ i. V n tr ch th ng v l i. V n l nh l ung h ng hách. Và v n thi u l ch s t i thi u c a ng i đ i v i ng i.

Xin hai ông, ông nguyên l n ông t i ch c, cho tôi đ c m t l n nói đ n hai ch l ch s . Tôi v n mong Công ty Hàng không Việt nam v t h ãng Hàng không Singapore, ch vì hai ch Việt nam. Trong chuy n bay đ công tác và bay v M , tôi đ p hai tuy n bay c a h ãng Hàng không Singapore. Chuy n bay đ m t 20 ti ng vì đ ng i hai n i, chuy n v m t 18 ti ng. Xem ra dài nh ng l i th y ng n ch vì s ti p đ i c a các cô ti p viên làm nh ng hành khách nh tôi không mu n r i máy bay. Chuy n bay t Mã đ n Sài g òn ch m t ti ng r i, tôi l i mong mau đ n ch ng nào t t ch ng y. Nh ng cô ti p viên c a x đ o S t m i duyên dáng làm sao! B đ ng ph c v i m u v tr n l n hài hòa gi a nâu và đ làm tôn n c da tr ng h ng trên khuôn m t, trên đôi cánh tay thuần tr n. Tóc búi cao đ l chi c gáy n òn nà, trông g i c m v i nh ng s i tóc non bay ph t ph khi cô uy n chuy n b c đ i. Dáng cô thanh thanh, ng c n , eo thon, v a v n trong chi c váy dài g n m t cá chân. Cô nào cũng tr đ p. Con gái Việt có đ c vóc dáng và s c đ p nh th không? Tôi tin ch c nh ng cô gái Việt nam ph i b ng ho c h n ch không th thua. C nhìn m y đ a cháu gái tôi Việt nam, con bé Xuân, Th o, và Nhi, tôi tin ch c khi l n lên vóc dáng chúng cũng đ hãnh di n v i đ i. Th thì cái gì làm tôi ph i quy n luy n v i h ãng Hàng không Singapore? Th a ch vì l ch s .

Tôi khá gi i ti ng Việt. Tôi l i không gi i ti ng Anh. Vì th , tôi không bao gi dám ch b o ti ng Anh cho ai và nh ng gì tôi vi t sau đây hoàn toàn do tôi nghe đ c t nh ng cô ti p viên Singapore nói v i hành khách, nh tôi, trên chuy n bay t San Francisco đ n H ãng k ng. Xin li t kê ra đây đ hai ông am t ng.

- Hàng không Singapore (HKS) v i n c i: “Would you like to have noodle with chicken or beef and potato?” T m d ch, “Ông/Bà thích dùng...?” Chú thích c a ng i vi t: không c n ăn cũng th y no ch vì n c i và câu h i ân c n. Cám n cô.

- Hàng không Việt nam (HKVN) v i khuôn m t đánh c ng, l nh lòng đ a khay c m cho hành khách mà không c n h i ch vì th c đ n có m i m t món. Chú thích c a ng i vi t: không mu n ăn vì đã th y ng y.

- HKS v i n c i khi đ n khay th c ăn: “May I take it away, Sir/Madam!” T m d ch, “Xin cho tôi đ n khay th c ăn này đi nhé!” Chú thích c a ng i vi t: giá mình đ c đ a con dâu nh th này thì cũng bõ. Cám n cô.

- HKVN v i khuôn m t đánh c ng, l nh lòng đ n khay th c ăn mà không nói m t tí ng nào. Chú thích c a ng i vi t: Ôi! Th i đ i vẫn minh quá, ng i máy (robot) đ đầu mà trông gi ng h t nh ng i.

- HKS v i n c i khi m i hành khách: “Would you like some tea? or milk?” T m d ch, “Ông/Bà dùng thêm chút trà hay s a nhé!” Chú thích c a ng i vi t: ng i đầu mà c i t i th không bi t! Vâng, xin cô.

- HKVN v i khuôn m t đánh c ng, l nh lòng khi m i hành khách: “Tea?” Chú thích c a ng i vi t: may quá, th ng con trai mình v a c i v M . Nó mà v VN l y v thì b m . Thôi, cám n cô.

HKS v i n c i khi máy bay chu n b đ p: “Bring the seat all the way up, please!” T m d ch, “Xin ông/bà đ a gh v h t phía tr c!” Chú thích c a ng i vi t: nói năng l ch s th thì ai mà t ch i đ c!

- HKVN v i khuôn m t đánh c ng, l nh lòng, v y tay ra hi u: “Đ a gh lên tr c!” Chú thích c a ng i vi t: l n sau đ t khoát ph i đi hãng máy bay khác.

M t vài câu tiêu bi u mong ông TGD yêu c u các ti p viên nam cũng nh n h c h i. Ông Hi n nói không s c nh tranh khi anh phóng viên h i. Tôi hoàn toàn đ ng ý v i ông. Ng i Việt nam v n có đ th a l ch s , nhã nh n. L ch s không h gi m giá tr nhân ph m nh ng trái l i nó nâng cao giá tr con ng i. Còn n u nh ng nhân viên c a ông không h có nhân ph m nên không c n gi thì l i là chuy n khác. ngo i qu c, cùng m t tuy n bay nh ng l i có r t nhi u hăng máy bay c nh tranh. Cái gì làm cho hành khách l u luy n m t hăng máy bay nào đó. Th a đó là l ch s , là nhã nh n. L ch s và nhã nh n là cách c nh tranh ít t n ti n nh t nh ng mang l i hi u qu cao nh t. trong n c ch có m t hăng máy bay duy nh t nên ông không c m nh n đ c s c nh tranh kh c li t trong th ng tr ng đ n th nào nh ng đây là l i c nh tranh lành m nh và c n ph i duy trì trong th gi i v n minh c a h th ng th ng m i toàn c u hi n nay. Thi bao c p đã qua, bây gi là lúc c n ph i h c h i nh ng l i làm ăn và c nh tranh nh th .

Tôi ghé Việt nam có m y ngày đ thăm m y đ a em, c m y đ a cháu đã l n nh th i. Chúng l n khôn, xinh t i, h c gi i, l phép chào h i m i khi th y tôi. G n ch c đ a cháu đ a nào cũng l phép v i ng i l n, l ch s nhã nh n v i m i ng i. Tôi cũng ng m ngùi khi th y c nh nghèo kh c a nhi u gia đình trong x đ o c a tôi. Gi i thích thêm cho chúng hi u c n ph i chia s v i nh ng ng i nghèo khó, con bé Tho đã l y 20 nghìn ti n đ dành ph v i tôi. S ti n ch ng là bao nh ng nói lên t m lòng c a m t con bé m i 12 tu i, đang h c l p 6 nh ng vóc dáng xinh cao nh m t thi u n đôi tám. M y đ a cháu theo tôi đi thăm h i, bi u t ng m t bà m n m li t m t ch vì b tai bi n não, còn ông b ph i đi ăn xin t ng ngày. Chúng kéo h t vào nhà, thay phiên t ng đ a chào h i l ch s , và nói ý nghĩa c a cu c vi ng thăm và sau cùng trao t n tay m t bì th có ch ng vài trăm nghìn c u ng t. C th chúng đi thăm vi ng 4, 5 gia đình nghèo nh t c a x đ o. Tôi b ng lòng vì cách t cách c a nh ng đ a cháu cũng l n lên trong m t xã h i nh nh ng cô/c u ti p viên kia nh ng l i hành x hoàn toàn khác h n. Tôi trân tr ng ph m giá c a nh ng đ a cháu này.

Ngày tr l i M , tôi ghi tên qu y hăng hàng không Singapore. Anh nhân viên ng i mi n Nam nhã nh n xem xét gi y t , h i han l ch s , cân hành lý cho tôi và sau cùng chúc tôi th ng l bình an. Tôi li c nhanh b ng tên trên khay áo: Nguy n Duy Anh Hoàng. Tôi si t tay anh, gi ng chân thành, “Cám n anh Hoàng”. Tôi cám n anh th t s . Tôi cám n anh v i t t c t m lòng c a tôi vì anh đã c y hy v ng vào tâm h n tôi r ng đ t n c này cũng còn nh ng ng i l ch s ; t ng l p thanh niên thi u n tuy l n lên trong cùng m t xã h i nh ng v n gi đ c n n p c a cha ông, nh cháu tôi. Có th anh xem l i cám n l ch s c a tôi bình th ng nh m i l n anh đã t ng nghe nh ng cách c x c a anh đã gieo vào lòng tôi m t h t gi ng c a ni m tin, c a m t t ng lai Việt nam s có r t nhi u ng i t t , bi t đ i x l ch s v i m i ng i. Tôi b ng th y cu c đ i này đáng s ng quá.

Cám n nh ng đ a cháu c a tôi. Cám n anh Hoàng. Khi máy bay r i kh i m t đ t, nhìn qua khung c a s , c nh v t tr c m t tôi b ng đ ng nh t nhòe h n.

Việt Nam ơi ! Việt Nam

Tác Giả: Sán Ngh&

Thứ Hai, 27 Tháng 4 Năm 2009 21:05

Không biết tôi đã khóc từ lúc nào.